

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Sv. Velikega petka pesem.

(Stara narodna* iz Železnikov.)

Jezus je vboden v desno stran,
Kri in voda teče 'ž njega ran!

Ona mu teče s curkom preč,
Jezus ne vzdigne glave več. —

Za nas krvav je pot potil,
Za nas krvav je bičan bil.

Za nas je trnjem kronan bil,
Za nas težak je križ nosil.

Za nas na svetem križ' umrl,
Skoz to nam je nebo odprl.

Spod svet'ga križa en žolnir
Krvavi nosi svoj bandir.

Jezus je vboden v desno stran,
Kri 'n voda teče 'ž njega ran.

Ona mu teče s curkom preč,
Jezus ne vzdigne glave več!

Poslal nadučitelj Jos. Levičnik.

* Narodna pesem, če je vredna tega imena, ima vsaka nekaj, kar gine človeka — časih gine do solz. Morda se ti bo, bralec, tudi ob tej godilo kaj enacega. In tiste čudno-čudno plavajoče, iz ljuškega srca povzete njene arije! — V mnogokratnem spominju so mi n. pr. stare narodne božične, ki sem je pred leti prvokrat čul Sveti dan, popevane v Tomačevem ob Savi. — Prav te pesmi so bile vzrok, da sem več let potem tako rad vdajal se prošnjam od tod ter hodil tje ta dan božjo službo opravljat — akopram s cela preobložen v Alojzijevišču. Vrednik.

Na Veliko noč.

Vstal je, ni ga tukaj.

(Marka 16.)

Kako pusto se nam zdi, ko mrzla zima vrže sneženo odejo čez goro, čez gozd in čez plan. Kako dolgotrajne te zimske ure in kako si iz zime vun želi srce! — Kolika radost pa, ko beli teloh* tam na rebru pogleda vun iz snega; pomladni sèl teloh, tako snežnobelega lica, kakor je bela njegova posteljica: sneg sam. — Kako razočaranje, ko izpod zazelenélega grma vun priduhiti modre vijolice*** vònj; vun duhti, a cvetka pa je skrita tako, kakor se svetu skriva čisto dekle: onega dekleta menim, ki je toliko češčeneja v srenji, kolikor manj se o njej govori. — Kako veselje, ko v na novo vzbujajočem se gozdu izpod smereke svojo rdečo glavo vun pomoli pasji zob***, tvoja podoba, ljubi mladenič. Tudi tvoje rdeče lice ima namreč med razumnim svetom veljavo le takrat, kadar ti v prsih bije tisto veselo srce, kojega veselje rodi edino le tvoja brezmadežna vest.

Dragi! Le na veselo vstajenje gredo te tri moje vam narisane podobe iz sedaj vsaj po malem že obujene pomladi. — Da — na veselo vstajenje! Kako pa bi si odrekel danes to srčno željo, da bi vam govoril o čem drugem, nego o velikonočni zgodbi vstajenja. Kako da bi vam današnji praznik.

* Helleborus niger.

** Viola odorata.

*** Erythronium dens canis.

ki mu pravi sv. papež Gregorij „kralj vseh dni“ — ne pripovedoval o tem iz vere nam vsklilem upanju, ki naj nam vsem oslaja te lepe velikonočne dni: o upanju vstajenja in veselega vnebohoda, ki je venec vseh upanj, kar jili polni naše po večni blaženosti koprneče srce.

O vstajenju torej imenom vstalega Odrešenika danes.

Podal se je mladenič-sin, podala se je deklica-hči tje daleč daleč na tuje. Niti enemu niti drugemu ni bilo ostanka doma. Najbolj jima je kazalo odtegniti se domovini. — A kaka radost, za mater in očeta, ko bi bila prejela iz daljne tujine od sinu in od hčere to-le poročilo: Ne eden dan mi niste, mati, mi niste, oče, prišli iz spominja. Zdelo se mi je, da kolikor telesno dalje od vas, toliko dušno bliže do vas. Da pa morete obhajati dvojno veselo velikonoč, bodi vam poročeno, da se dvignem velikonoč, da vstanem in politim do vas in da sem namenjen in namenjena pogledati vam prav prav kralu sopet na rodnem domu v ljubi obraz. — Kako veselo to velikonočno poročilo!

Dragi! In naš nebeški prijatelj Krist! Koliko stoletij je preteklo med tem, kar je on bival na zemlji in pa do danasnjega dne. Ali nam ni ohranjenega od takrat nobenega poročila o njem; nobene zapisane besede, da bi sklepali iz nje — ali je v svojem v vso prihodnost zročem duhu pač mislil takrat na zemlji bivajoč tudi na vse, ki se poprimejo njegove sv. vere; ali je mislil takrat tudi na nas?

O, da — dragi! V svoji višeduhovski molitvi, govorjeni, preden se je podal čez Cedron na Oljsko goro, prosi za-se; za apostole prosi in za nas vse govoreč: „Ne prosim pa samo za te (apostole), nego tudi za tiste, kateri bodo po njihovi besedi verovali v mene“. (Ivan 17, 20.) Po apostolov besedi poučeni so jeli verovati v Krista, dragi, naši očetje in po njih verujemo tudi mi. Za nas vse torej prosi naš Odrešenik v svoji poslovitveni molitvi, ki bo ohranila svojo imenitnost toliko časa, dokler ostane na zemlji človeški rod. Dokler ne zamre

tudi zadnji zemljan, uvekovečeno je v teh besedah spricalo Gospodnje ljubezni do človeškega rodu.

Le v kratkih urah po tej za vso človeško zgodovino odločujoči molitvi visi v ljubezni za nas na lesu sv. križa kralj nebes in zemlje pod napisom v hebrejskem, grškem in latinskem jeziku: „Jezus nazareški, kralj Judov“ (Iv. 19, 19.) — pod napisom, kojega imenitnost je označil Pilat sam govoreč: „Kar sem pisal sem pisal.“ (Iv. 19, 22.)

In za kratko dobo, dragi, izdihne božji Sin na tem sv. znamenju odrešenja svojo dušo za-te, za-me, za vesoljni svet.

In izpod križa je iz ran Bogčloveka pritekla sv. kri.

V sedmere studence se je razlila ta svet odrešilna kri. Do konca dni hoče vedno tekoč vir biti svetim zakramentom, postavljenim v odrešenje človeškega rodu.

Vir hoče biti ta sv. kri za vse čase onim, ki se jim ob zakramentu sv. krsta vliva posvečujoča milost božja. Vkrepi hoče ta sv. kri krstno milost božjo v zakramentu potrditve, v sv. birmi. Nove hrane hoče milosti božji preskrbeti ta sv. kri in ohraniti milost v nas po zakramentu psv. Rešnjega Telesa. Sopotno nam Jezusova psv. rešnja kri podeljuje izgubljeno milost božjo v zakramentu sv. pokore. Kar je preostalo še človeških slabosti, te izmije psv. rešnja kri v sv. olju ubogemu trpinu, ki se na bolniški postelji poslavlja s tega sveta. Pokrepati hoče ta psv. kri onega, ki se je odločil v mašnikovem posvečevanju postati dušam varuh in ona dva, ki sta namenjena po zakramentu sv. zakona nastopiti pot skozi življenja resne tukave.

Tako, dragi, Kristova iz njegovih odprtih ran z lesa sv. križa tekoča psv. kri prodre njegovega sv. groba kamenita vrata. Kakor premagalec pekla in smrti, se slovesno dvigne iz groba tu pokopani Izveličar in angeljeva prikazen oznanja trem pobožnim ženam danes to jutro prišlim do Jezusovega groba govoreč: „Vstal je, ni ga tukaj!“

Dragi! Iz zimskih grobov se nam vsako pomlad dvigne novo zelenje, vsako pomlad

vskipe v novo vzbujene cvetice. Tam na božji njivi mi počiva prijatelj, prijateljica — veselje mojega srca. Ne ločuje naju že sedaj ne kedo ve kaj: le nekaj pedi prsti. Kmalu, prav kmalu tudi jaz pod zeleno rušino za dolgo in dolgo zaspim. Postlana nama je potem skupna posteljica: mehka ali trda — nič ne dé. — A ko se slednjič zglesi sodnje trombe glas, združiva se, rešena po njegovih ranah, z danes vstelim Izveličarjem v kraju, ker ne bo več solz, ne smrti, ne žalovanja — kjer bodo večna nebesa. Amen.

Na velikonočni ponedeljek.

Kakošni so ti pogovori, katere imate grede med seboj?

(Luk. 24.)

Mati, kako naj z ljudmi po svetu govorim? vprašala je svojo ubogo mater isto tako uboga deklica — kruha si služiti namenjena z doma v tujino. Slednja tvoja beseda naj bo taka da te je nikoli ne bo sram ne Boga ne ljudi: bil je materin odgovor.

Ker nam današnji sv. evangelij toliko ve govoriti o pogovorih in o tako važnih Jezusovih pogovorih z dvema učencema — premislino to uro: kakošno bodi vselej naše govorjenje.

*

Znano je z božjim vsemodrim stvarjenjem se vkvarjajočim, da izmed vseh stvari govori edino le človek, kakor je ljubo nasmehljati se zmožen tudi edino le človek.

To človeka tako odlikujoče dejstvo je zadosten opominj, kako sveti bi mu morali biti ti dve edino le njemu po Stvarniku podeljeni svojosti.

Čista bodi torej, dragi, vselej tvoja govorica. Beseda, ki le od daleč cika na greh, naj ne prestopi zatvornice tvojih ust. Kakor zasmrajeni vzduh, vzdigujoč se iz strohnéle nesnage, bi bila grda beseda prihajajoča iz tvojih za dostojnejo porabo odmenjenih ti ust. Izkušnja uči, da človeka vtegnejo nadgledovati napačne misli; celó napačnega dejanja je sposoben ta, ki se prehiteti pripusti in se ni dosti vtrdil v dobrem — a, da bi ga bi bil čul kedaj izreči kako napak besedo, tega se spomniti nisi v stani!

Odlično postavljenemu človeku zabranjuje že njega častiti stan, da bi bil sposoben česa pregrešnega govoriti. Večno svarilo in večno bodrilo vsacemu govorečemu pa naj bodo Kristove svete besede iz govora na gori, ki se glase: „Blagor jim, ki so čistega srca, ker gledali bodo Boga.“ (Mat. 5, 8.)

Resnična bodi, dragi, tvoja govorica. Bere se o francoskem revolucionarju, ki se je uvekovečil žalostnim izreclom, namreč: Človek ima svoj jezik zato, da z njim svoje misli zataji. Žalostno spričevalo to, ko bi med človeštvom nastalo tako. Žalostno, kjer je tako, da je resnica prav nasprotno temu, kar je govorjeno bilo. Celó človeško modro tako nastopati ni, ker se neresnica težko v obrazu zataji. In kedo jasno zna ob govorjenju pogledati v govornika oči in potegljaje njegovih ust, temu lažnik neresnice govoril ne bo. In ko bi nas, dragi, pred neresnico ne strašilo drugega nič — mislimo na to, da je hudobni duh začetnik in oče laži. V bukvah Sirahovih (20, 26, 28.) namreč beremo: „Laž je človeku grdo osramočenje in je po gostem v ustih razuzdanih . . . Vedenje lažljivih ljudi je brez časti.“

Prijazno bodi tvoje govorjenje z bližnjim. Bliska in grom z neba se boječ človek vstraši, in ni vsacega srce tako, da bi osornim besedam prikladno bilo. Marsikaternik je svoje prerobato postopanje, ki je le samo ranilo in vgonobljevalo na vse strani, do konca življenja moral obžalovati. In če odpreš knjigo pregovorov, tam bereš: „Mehek odgovor vtolaži jezo; trdo govorjenje togoto napravi.“ (15, 1.)

Maló raje, nego veliko naj ti bo besedi. Kolikokrat se je ta in oni vrnil iz družbe — in če je tudi iz najizbraneje družbe bilo ter je rekel: Škoda, da sem bil tako gostobeseden. Spominjal se je brezdvombeno kakega preodkritosrčnega svojega izreka in pa morda sv. besedila, v Jezus Sirahovi (32, 13) knjigi, ki slove: „V sredi mogočnih ne bodi predrzen in pričo starih ne govori veliko.“ In pa besedi iz bukev pregovorov: (10, 10.) „Veliko govorjenja ne bo brez greha: kedor pa je gospodar svojim ustinam, ta je najpametnejši.“

Previdno naj bo tvoje zglasovanje med ljudmi. Zato govori tam, kjer je treba in kjer tvoja modra beseda vtegne pogasiti strasti plamene. Ne govori nikoli tako, da bi ti le ena izgovorjena beseda mogla obteževati tvoje vesti. V Pridigarjevi (5, 1.) knjigi iz sv. pisma imaš glede tega zapisano ravnilo, ki se glasi: „Ničesa ne govori tje v en dan; tudi naj se ne prenagli tvoje srce, da bi pred Bogom postavil besedo: zakaj Bog je v nebesih in ti si na zemlji.“

*

V vseh svojih besedah pa, ki naj bodo čiste, resnične, prijazne in bolj kratke in previdne, v vseh teh besedah pazi, da se ne vležejo na bližnjega dušo, kakor pelin, ki greni, kakor težek kamen, ki duši — kakor strupena puščica, ki smrtno rani.

Mesto neprijetna — ki prijateljstvo in vdanost zamori — bodi tvoja beseda kakor med v ustih, kakor olje na rano. — Lepa beseda je kakor blagodejna pesem: nje glas sega do src tu na zemlji, vodi pa gori do neba. Amen.

K. š. duhovni svetnik

Andrej Drobnič,

župnik in dekan.

Spominj na umrlega prijatelja.

(Konec.)

Vsako leto sem od njega prejemal po dve ali tri pisma. Potoževal se mi je o svoji bolezni, povedal kaka zdravila rabi; tolažil se je, da še kedaj ozdravi, ter dostavljal, da ne prosi Boga družega, nego potrpljivosti in vdanosti v trpenju. Zadnji čas so začeli listi izostajati, in pisava je bila vedno slabēja, tako da se je že težko čitati zamogla. Nekaj tednov pred smrtjo mi je pisal zadnje pismo, v katerem se je od mene poslavljaj. Naznanil mi je, da je jako slab, priporočal se mi je v spominj ob sv. maši. Vse kaže, je dostavil, da se ne bova tukaj več videla. Bog daj, da se bi na vekomaj združila v nebesih. Videl sem, da je pismo pisano z največim naporom, ter da je to zadnji list od dobrega, zvestega prijatelja. In nisem se motil.

Od kar se je bil preselil v mirmo, tiho vasico, v očetovo hišo, ni je menda več zapustil. Ni več mogel iz sobe. Maševati, tudi v sobni

kapelici ni več mogel. Praznoval je svojo petdesetletnico mašništva 26. julija 1901. l. natihem v bolniški sobi s pobožnim zavžitjem sv. obhajila, katero je sicer prejemal pogostoma in jako izpodbudno. Nekaj tednov pred smrtjo ga je bil zopet hudo napadel mrtvoud. Ni mogel več iz postelje in govorica mu je zastala, tako, da ga je bilo silo težko razumeti. Videti je bilo, da se trpin kmalu preseli v večnost.

In res, že 4. oktobra 1902. l. je izdihnil svojo blago dušo. Pokopan je bil na pokopališču bloškem dne 7. oktobra. Pogreb mu je bil lep in slovesen. Skoraj vsi duhovni cerkniške dekanije in velika množica ljudstva ga je spremila na zadnji počitek. Globoko ginjeni in žalostni so se ločili duhovniki od groba svojega dobrega sobrata. Župljani pa so žalovali po izgubi svojega rojaka, duhovnika, ki je bil ponos bloške duhovnije.

Tukaj torej počiva mož, ki ni bil sicer ne pisatelj, ne umetnik, ki ni zapustil slavnega imena, ki je pa bil zvest, pobožen duhoven, vnet slovenski domorodec, mož, ki je vse svoje dosti dolgo življenje posvetil blaginji in dušni ter telesni sreči svojih slovenskih rojakov.

Ž njim me je družila skoraj pol stoletja vez zvestega prijateljstva zato sem si štel v dolžnost, da mu v spominj opišem v „Danici“ življenje, ter mu postavim v listu, ktere ga je prebiral tako rad, skromenspominek. Have, pia anima — počivaj v miru!

I. Bilc.

Žalostna Mati božja

v sv. Florijanski cerkvi v Ljubljani.

Češčenje žalostne Matere božje je izdavná vkoreninjeno v vernem ljudstvu ljubljanskega stolnega mesta. Skoro vse ljubljanske cerkve se ponasajo z oltarji posvečenimi Mariji sedem žalosti. Najlepši dokaz tega češčenja pa je dal mestni magistrat sam. Ko je pretila avstrijskim deželam turška sila, postavilo je mestno starešinstvo leta 1664. lepo znamenje s kipom žalostne Matere božje na javnem trgu ljubljanskem. To znamenje je stalo sredi zidane ograje, ki se je raztezala ob južni strani stare stolne cerkve sv. Nikolaja. Na vzhodu se je dotikala ta ograja poslopja bratovščine presv. Rešnjega Telesa, na zapadni strani pa škofije. Obzidje je imelo dva vhoda, na sredi pa lično kapelico — znamenje,

kjer je stanovala žalostna Mati z mrtvim Sinom v naročju. Ob podobi so bili napisani štirje latinski kronogrami; njih poslednji je naznanjal, da je ta spomenik postavilo Materi božji ljubljansko starejšinstvo. Pred tem umetno izdelanim kipom, ki se nahaja sedaj v dolbini zunanje južne stene stolne cerkve, so se zbirali meščani iz bližnje okolice sv. Nikolaja pred več nego dvesto leti vsako soboto in prepevali lavretanske litanije na čast Materi božji. Še rajši pa so se zatekali stari Ljubljance k žalostni Materi božji pri sv. Florijanu.

To svetišče stoječe ob vznožju ljubljanskega Grada blizu sv. Jakoba je sezidala darežljivost sosednih meščanov in Ljubljančanov sploh v spominj na veliki požar, ki je opustošil ondoto okolico dne 17. kimlaca 1660. Po neprevidnosti neke ženske je jelo goreti pri peku Zajcu ob 8. uri zjutraj in v eni uri je bilo uničenih dvajset hiš na Starem trgu. Drugi vir, namreč Valvasor pripoveduje, da je pogorelo tistikrat 15 hiš. Vrhovec („Laibach“ str. 46) navaja, da je bilo vpepeljenih 20 hiš, in nasproti Valvasorju in Dolničarju trdi, da je divljal požar na Starem trgu dne 19. kimalca 1660. Sreča, da se ni vnela cesarska smodnišnica, ki je bila komaj streljaj proč na Gradu. En sam ogorek, zanesen od vetra, bi bil lahko pognal v zrak nevarno shrambo in povzročil neizmerno nesrečo. V zahvalo, da se ni zgodilo kaj takega, in v ta namen, da bi sv. Florijan obvaroval ljubljansko mesto požara, so sklenili meščani sezidati temu svetniku na čast cerkev prav tam, kjer je buknil ogenj. Namestu senjaka, ki je stal do požara ondukaj, se je dvignilo svetišče sv. Florijana. Temeljnik mu je položil ljubljanski škof Josip grof Rabatta l. 1671. Ljubljanski župan Gabrijel Eder je dal na svoje troške zgraditi ob imenovani cerkvi zvonik.

Konec 17. stoletja je zaslovel sv. Florijan daleč preko ljubljanskega obmestja. K tej slavi mu je pripomogla čudotvorna podoba žalostne Matere božje.

Neznan dobrotnik je podaril cerkvi sv. Florijana sliko sedmeroboletne Bogorodice, ki jo je naslikal leta 1639. T. Kundišek. Obesili so jo na steno tik velikega oltarja.

Dne 8. velikega travna 1693. je prišel v svetišče sv. Florijana opravljat pobožnost na čast

Materi božji oslepeli kuhar kneza Turjaškega Lenart, rodom iz Gradca. Kleče pred Marijino podobo je mahoma izpregledal. Zdajci je bila vsa Ljubljana polna te radostne novice. Od ust do ust je šlo, kakšen čudež se je zgodil v cerkvi sv. Florijana. Milostno podobo so obesili nato pod korom na steno. Vsak večer se je zbirala potem krog Matere božje množica ljudstva moleča lavretanske litanije. Radodarne roke so se pridno odpirale in iz nabranih darov so prizidali cerkvi sv. Florijana na desni strani posebno kapelico, kamor so leta 1698. premestili podobo milostne Matere božje.

Leta 1704. je dobila ta kapelica lep marmornat oltar. V vrhnjem delu tega oltarja se vidi še dandanašnji grb, kojega rdečevišnjevo polje je razdeljeno na štiri dele; na nasprotnih si dveh rdečih četrtinah je po eden stoječ lev, na višnjevih dveh pa po ena cvetka (morda lilija). Iz tega grba moremo sklepati, da je dala postaviti omenjeni oltar kaka plemenitaška rodbina. Seveda so prispevali zanj še razni drugi dobrotniki n. pr. smleška baronovka Marija Terezija, ki je umrla leta 1706.; ona je volila za novi oltar žalostne Matere božje v sv. Florijana cerkvi 50 gld. nemške veljave.

Češčenje žalostne Matere božje je zelo povzdignil škof Ferdinand grof Kuenburg namenivši po 40 dni odpustkov vsem, ki počaste Marijo pred njeno čudežno podobo s sedmimi češčenamarijami ali če se napotijo izprevidoma do nje v cerkev sv. Florijana ali če opravijo večerno pobožnost v imenovani hiši božji njej na čast.

Častilci žalujoče nebeske Matere so vstanovali ob njenem oltarju pri sv. Florijanu leta 1713. tudi bratovščino, da bi mogli svojo nebesko pomočnico združeni klicati na pomoč. Takoj izprva se je zapisalo v bratovščino žalostne Matere božje dve-to udov. Leta 1780. je še trajala ta bratovščina.

Najbolj pa so pospešili Marijino češčenje v cerkvi sv. Florijana številni čudeži, ki so se godili pred njeno milostno podobo. V starih zapiskih nahajamo med letom 1706. in 1714. znanovanih 37 čudovitih ozdravljenj. Na priprošnjo žalostne Matere božje so slepi izpregledali, gluhi izpreslišavali, hromi hodili, umirajoči ozdraveli. Dekle, ki se je bilo zelo oparilo z

vrelo vodo, je okrevalo v malo dneh. Duhovnika, ki je stregel okuženim, je obvarovala Marija nalezljive bolezni.

B.

(Konec pride).

Začetki krščanstva na Japonskem.

12. Slaven sprejem.

Leta 1551. se je ponudila Frančišku Ksaverskemu prilika zasejati seme sv. vere v veliko kneževino Bungo, ki se je razprostiralo po vzhodnem obrežju otoka Kiušiu.

V pristanišče Hidži so priplule portugalske kupčijske ladije. Brž ko je bil izvedel svetnik o tem, odpravil je sla k prišedšim kupcem vprašat, imajo li pisma zanj. Kupci so se obveselili začuvši, da jim je tako blizu blagovestnik, čegar ime je slovelo po vsej Indiji. Kapitan mu je poslal dopise iz Goe in ga je povabil do sebe.

Frančišek je pozval duhovnika Kozmo de Torres iz Hirada in mu izročil v skrb duhovno občino v Jamaguči. Za pomočnika mu je ostavil Fernandez. Nato se je konec velikega srpana 1551 napotil s tremi krščanskimi Japonci v Bungo. Preko morske ožine šimonoseške je pristal na breg otoka Liušiu. Nato je šel peš šestdeset ur daleč do Hidži nesoč na hrbtu vrečo s potrebno mašno opravo. Že blizu Hidži se je truden zgrudil. Noge so mu otekle in glava ga je bolela tako, da ni mogel iti dalje. Tedaj je poslal spremljevalcev enega do portugalskih kupcev. Ti so mu prišli jezde naproti; a groza jih je obšla, ko so ga zagledali onemoglega na poti. Ponudili so mu konja; ko ga je odbil, spremljali so ga peš tako, da se je opiral nanje.

V pristanišču so slovesno sprejeli portugalski mornarji svetnika. Njemu na čast so nekoliko krat sprožili topove. Streljanje je prestrašilo kneza menečega, da se kupci bore z morskimi roparji. Zato je poslal svojega pobočnika k njim in jim ponudil vojaško pomoč. Kapitan se je zahvalil zanjo pojasnivši, da so streljali v znamenje veselja, ker je dospel semkaj slavni svetnik Frančišek, ki ga ima portugalski kralj zelo v čisljih. Knezov poslanec se je začudil; bonzi so mu namreč natvezli, da Frančišek ni svetnik, ker so ga baje slišali govoriti z vragom; ž njegovo pomočjo je storil nekoliko čudovitih reči, sicer pa je baje preprost siromak.

Ko je bil izvedel bungski knez, da je prišel prijatelj in ljubljenelec portugalskega kralja Fran-

čišek, odpravil je k njemu slavno poslanstvo s prijaznim vabilom, da bi ga počastil s posetom. Portugalski kupci so takoj sklenili, da sprejmo svetnika k knezu v svečanem izprevodu. Posadivši ga v čoln so veslali ž njim do bližnjega glavnega mesta Funai (Oita). Tu so čakale nanj množice. Knezov vojvoda mu je ponudil krasno nosilnico; on pa ni hotel sprejeti te ugodnosti, rajši je šel peš v knežje dvore. Spremljalo ga je trideset Portugalcev, ozaljšanih z zlatimi verižicami, in trideset japonskih plemičev. Frančišek je bil v roketu s štolo, obrobljeno z zlatom. Konec izpreveda je stopal kapitan s petimi najodličnejšimi kupci nesočimi svetnikove reči: podobo Device Marije, japonski prevod katekizma, črevlje, z zlatom okovano palico in solnčnik. Ljudstvo je vrelo odvsakod vkup. Gledalci so plezali celo na strehe. Japoncem so po godu taki svečani prizori.

13. Na prestolu.

Bungski knez Civan je bil mlad mož, a sloveč zaradi svoje resnobe, pravičnosti in junaštva. Frančiška Ksaverskega je poznal po hvalnem slovesu, ki so ga širili Portugalci o njegovi delavnosti v Jamaguči; zato je že izdavnja sklenil pozvati ga k sebi.

Svetnika je sprejel na svojem dvoru s knežjo častjo, kakoršna je bila običajna na Japonskem. Prijel ga je za roko in ga posadil poleg sebe na prestol. Navzočni dvorniki so kar ostrmeli. Zbranim bonzom je dejal knez: „Kako srečni bi bili, ko bi se nam pojasnilo, odkod zajema ta slavni mož svojo modrost. On govori preprosto in umno. Naši bonzi pa so vdarjeni s slepoto. Zgolj neumnosti blebečejo tako, da jim nobeden pameten človek ne more verjeti“. Zaradi teh besed je jel bonzov eden kričati preklinjaje kneza in nazivajoč ga trdovratnega grešnika. Knez ga je izpodil pri tisti priči.

Do poldne se je pogovarjal Civan s svetnikom o veri. Potem je obedel ž njim in z njegovimi spremljevalci. O slovesu je poljubil Frančišek knezu po japonskem običaju orožje, ki ga je nosil o boku, in mu voščil, da bi ga sprejel Bog za svojega zvestega služabnika in spoznovalca, naposled pa naj bi ga vzel v nebo.

14. Kako se je neki imeniten bonz izpreobrn timer.

Slovesen sprejem in pogostitev krščanskega učitelja na knežjem dvoru je napravila globok

vtisk na ljudstvo. Prebivalci glavnega mesta so kar obsipali tujca, ki ga je bil knez tako odlikoval. Frančišek se je lotil goreče dela in žel obilne vspehe. Boje se za njegovo zdravje so mu prigovarjali Portugalci, da naj bi miroval; ali svetnik jih je zavrnil, češ da mu je hrana, odpočitek in življenje le zveličanje duš nahajajočih se v sužnosti hudobnega duha.

Velikansko pozornost je vzbudila nagla izpreobrnitev imenitnega kanafanskega bonza Sakai-Giroma, ki je pozval Frančiška na javno prepirko o veri. Dolgo se mu je vpiral nadlegovaje ga z raznimi vprašanji, dokler se ni premagan od svetnikovih dokazov in od milosti božje vpricho mnogih poslušalcev javno zgrudil na zemljo in vzkliknil: „Kriste, večni in istiniti Sin božji, udajam se ti in spoznavam s srcem in z jezikom, da si od veka vseмогоčni Bog!“ Obrnivši se k navzočnim je dejal: „Vi vsi, ki ste me poslušali, odpustite, ker sem vam oznanoval nauk, ki ga sedaj vpricho vseh proglašam za zmoto in laž!“

Takoj je prosilo petsto Japoncev za sv. krst; toda Frančišek se ni hotel prenageliti. Krščeval je izpreobrnce šele po temeljiti pripravi vede, kakšne težave čakajo tiste, ki so sprejeli vero Kristovo.

Knez Civan je bil nagnjen krščanski veri, ali politiški oziri so ga še zadrževali, da se ni dal krstiti. Vrh tega bi se bil moral odpovedati strastim, ki se jim je bil vdal že za mladih dni. Frančišek ga ni nehal opominjati. Jemal mu je v misel kratkost in nestalnost sedanjega življenja, vcepljeval mu je ljubezen do ubogih in mu vzbujal veselje do dobrih del. Pripravil je kneza tudi k temu, da je izdal strogo prepoved, da se ne smejo moriti novorojenčki. Tako je polagal Frančišek Ksaverski trden temelj krščanskemu življenju na Japonskem ne glede na to, da je čezdalje bolj rastla jeza bonzov. Svetnik je zaupal v Boga.

(Dalje pride).

P. B.

Iz književnosti.

Sv. Pavel, apostol sveta in učitelj narodov.

(Dalje.)

Govoriti nam je tudi o namenu, ki je k. š. Napotnikovemu Pavlu.

Prvi namen bode pač notranj, kakor je vsa-cemu pisateljskemu peresu. Če sem se trudil toliko, toliko žrtvoval časa dobri in najboljši stvari — čemu da bi ne izročil takih naporovanj tudi papirju. Tak čut je vdihnjen brezdvombeno tudi tej knjigi o sv. Pavlu. Svedok temu našemu naziranju so oduševljene besede koncem predgovora za 1. izdajo iz leta 1892.: „Zatorej pa potuj, drobna knjižica, sad sladkega truda mojega med svet“. Tako naročilo je dal tistokratni brošuri odlični pisatelj.

Drugi namen gre pa na zunaj. Posebno svojemu podrejenemu si duhovstvu in tudi neduhovskim vernikom ter izobraženejšemu oddelku slovenskega občinstva sploh je namenjen Pavel. Tudi to je brati v tem istem predgovoru.

In vzroki, da je bil s tema namenoma poromal med slovenski svet uprav sv. Pavel?

Ker je najzlahnejih mogoče, ti so vodili knežskofjega pisatelja.

Glejmo v pregovor za 1. izdajo. Tu beremo naslednje misli:

Pavlov je namreč treba današnjemu, glede na Boga zaspanemu in mlačnemu svetu. Takih apostolskih mož je treba danes, ki uče brez strahu večne resnice, ki nevpogljivo branijo sv. pravice ter povedo vselej in vsakemu to, kar mu je storiti dolžnost. Današnjemu svetu manjka takih trdnih značajev, ki bi neomahljivo stopali po ravni stezi. Plašč po vetru sukati; to je danes moderno — pač res mnogim neznačajnikom edino pametno, modro in koristno.

Zato naj je izišel životopis apostola Pavla, skoraj najčudovitejšega veleuma vseh časov in vseh rodov. Saj je med svitlimi zvezdami, ki žare na obnebu katoliškega horizonta, žarko solnce divni Pavel. Od tega slavnega rojaka iz Tarza, sv. Pavla, se sploh vsi lahko učimo stanovitnosti v svojih prepričanjih: vnet je za vse resnično, dobro, blago in čisto ter se nikedar ne vklone minljivim menitvam oseb in časov.

Predgovor za 2. izdajo l. 1893. pa nam razkriva željo, naj bi iz te knjige zajemali duhovni bratje in sinovi ljubezen do izvoljenega apostola in do njegovih listov.

Prav posebna želja je znamovana v tem — da bi knjižica, novoposvečencem ob odhodu iz bogoslovnega semenišča podana, bila blag spominj na prepomembni dan mašniškega

posvečenja in pa v dobrohotno navodilo, naj ne jenjajo prebirati Pavlovih pism, ki silijo z vso močjo na učenje, vabijo na pobožnost ter v nemo budé za čast božjo in izveličanje duš. „Učenost, pobožnost in gorečnost so Samsonovi kodri dušnega pastirja“ zakliče pisatelj in mi pridevujemo: Naj bi to trojico besedi — „učenost, pobožnost in gorečnost“ — napisal si vsak mašnik — ne škodilo bi tudi kateremusibodi slovenskemu olikancu neduhovniku — nad svoj pisalnik, še raje vidimo — v svoje srce. Zlata doba nam, Slovenci, potem vzide! Da bi to pravilo prevladovalo zlasti med nami, potem bi bilo pa danes malo drugače nego je — v naših mejah, v mejah te nam po božji previdnosti odločene krasne slovenske zemlje.

Mnogostansko prosen je pisatelj to drugo ze ponekod pomnoženo izdajo prepustil knjigotrstvu. Prva izdaja je bila namreč odločena le bolj „ožemu krogu znancev in prijateljev duhovskega in svetnega stanu“. Kmalu je ni bilo več. Nam je prijazna sreča vročila 1. izdajo; a druga nam ni prisa pred oči.

(Dalje pride).

Z r n j e.

Ozdravljenje na priprošnje žalostne Matere božje. L. 1900. koncem julija, ko sem dokončal gimnazijske nauke, me napadejo čudne slabosti. Večkrat mi je postalo slabo, da sem se zgudil. Moral sem v posteljo. Od tedaj se mi je pa vedno slabalo. Vzivati nisem mogel ničesar. Naposled so me pa začele se silno boleti prsi. Poklicani zdravnik pravi: „Susica se je začela“. Sel sem potem na razne kraje iskat zdravlja, po nasvetu zdravnikov. Res se mi je navidezno zboljšalo nekoliko. O Božiču se mi pa na enkrat odpre kri. Veliko sem jo izbruhal. Sel sem v bolnišnico in od tam na jug. Toda bolezen se mi je vedno hujšala. Tako da sem naposled po večkrat na teden bruhal kri. Oslabel sem, da sem moral vedno le mirno ležati. Ako sem se le nekoliko vzdignil na postelji, takoj mi je bruhal kri. Vsak dan sem menil, da je zadnji. Tudi zdravniki so

bili teh misli, da k večjemu 14 dni morem že živeti.

Sicer sem že preje večkrat goreče prosil Marijo „Zdravje bolnikov“ na pomoč. A v tej skrajni sili sem še enkrat z vso gorečnostjo in zaupanjem pribežal do sv. Marije sedem žalostij. Na dan sv. Kazimira, ko mi je bilo posebno hudo, sem začel skupaj z redovnimi bratji devetdnevno v čast žalostni Materi božji. Toda nič se mi ni izboljšalo. Začel sem drugo in tretjo. Zdaj si dam pa prinese olja iz svetilke, ki gori pred Marijino čudodelno podobo na Trsatu — tam sem se namreč tedaj zdravil — vsak dan sem ga nekaj kapljic povžil. Ob enem sem pa naredil Mariji obljubo: Ako me vslíši in sprosi meni nevrednemu zopet zdravja, opravi bodem svojo novo maso pri „žalostni Materi božji“ v svojem domačem kraju. Molil in prosil sem sam prav goreče v zaupanju, da še nikdar ni bilo slišati, da bi bil kdo zapuščen, ako je njo prosil pomoči. Molili so za me tudi drugi.

Od tega dne, ko sem to obljubo naredil, bilo je cvetni petek, torej njen praznik — se mi je pa krikar ustavila. Le samo bljuval sem jo še. Moči so se mi v treh dneh tako povrnila, da sem mogel sam priti s Trsata sem v bolnišnico v Kandijo, kjer sem pa v dveh mesecih popolnoma ozdravel. Kdo naj opiše mojo srečo, ko sem v dobrem poldrugem letu res prevesel mogel izpolniti svojo obljubo in darovati novo sv. maso pred njenim oltarjem v zahvalo žalostni Materi božji za tako milostno in skoro čudežno ozdravljenje. Od tedaj sti pretekli že dve leti. Toda popolnoma lahko opravljam svoje stanovske dolžnosti, da, celo pridigovanje mi ne dela prav nič težav. Tudi krvi od cvetnega petka 1901. do danes — hvala Bogu in Mariji sedem žalostij — nisem več bruhal. Tako sem se pozdravil, da mi nihče ne verjame, da sem bil sploh kdaj bolan. Zato sem pa večno hvaležnost dolžan preblazeni žalostni Materi Mariji za to milost.

Da, tisočerna zahvala Ti, Marija, za milostno pomoč! — Kristijan, glej vir vseh milosti! Zlasti do Marije, sedeče pod križem, se zateci, ko te tarejo nadloge in gotovo najdeš milostno pomoč. Tega te lahko jaz zagotovim, ki moram s tisoči vernikov priznati: Se nikdar ni bilo slišati, da bi bil kdo nevslišan, ako se je zatekel do Marije.

o. K. Z.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 30 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.